

Het theaterkoninkrijk Brussel

Brussel breidt uit. Na het Vlaamse deel van het dossier over het theater in de hoofdstad nu een overzicht van het Franstalige theaterwerk. Overrompeling is zowat de eerste indruk. De andere Belgen die theater maken doen dat namelijk bijna allemaal in Brussel. Dat maakt van Brussel de tweede belangrijkste theaterstad van de *francité*. Luk Van den Dries praatte met Jacques de Decker over Brussels wel en wee, Pol Arias getuigt van zijn avonden in de hoofdstad, Michel Jaumain geeft een overzicht van de verschillende beleidschakels, en Luc Dhooghe maakt een tocht langs de Brusselse theaterinfrastructuur, gespreid over meer dan zestig lokaties. Een gouden gids van het Franstalige theaterleven sluit Brussel af.

Franstalige theatermensen beginnen steevast hun beoordeling van het theater in Brussel met een kwantitatieve vaststelling: Brussel is, na Parijs, de belangrijkste Franstalige theaterstad. Het hele theatermilieu is er geconcentreerd, men kan er makkelijk tegelijkertijd tussen dertig producties kiezen. Deze explosieve produktiviteit heeft natuurlijk ook keerzijden: voor de provincies, waar nauwelijks middelen voorhanden zijn om aan theater te doen, en waar elke produktie om zich te bewijzen toch via Brussel moet passeren; voor de theatermakers die dicht op mekaar lip zitten; voor de toeschouwers (en zeker de Vlaamse Brusselaars) die slechts moeizaam hun weg vinden in het Brussels labyrint van steeds nieuwe gezelschappen met uiteenlopende producties en wisselende lokaties. Op theatergebied is Brussel méér dan een derde geweest, het is een klein koninkrijk.

Aan het hoofd ervan troonde gedurende decennia Jacques Huisman, directeur van het Théâtre National de Belgique. Ontstaan uit 'les Comédiens Routiers' kreeg het in 1945 een nationale opdracht, die, op zijn Belgisch, gecompenseerd werd aan Vlaamstalige kant met een nationale uitbreiding van de speelopdracht van KNS-Antwerpen. Daar waar in Vlaanderen de nationale roeping van KNS-Antwerpen geleidelijk uitgehold werd, bleef die in het andere België onveranderd: het TNB wil de hele culturele gemeenschap bereiken. Een beetje geïnspireerd op het voorbeeld van Jean Vilar in Frankrijk draagt het een boodschap van populair theater uit in de kleinste steden en gemeenten. Het TNB reist met zijn producties het land af, organiseert feestweken in plaatsen zonder theaterinfrastructuur en houdt jaarlijks een festival in Spa. Op het programma de klassieke mengeling van oud en nieuw in degelijke decors en een meestal traditionele regie.

Huisman heeft een zeer belangrijke rol gespeeld in het Franstalige theater: hij maakte werk van decentralisatie, introduceerde een heel repertoire (Brecht, Fo, Miller, e.a.) en een aantal grote regisseurs (Krejca, Gaskill, Fo, e.a.). Maar hij maakte, vertelt Jacques de Decker, ook veel onmogelijk: "Huisman had van het TNB een soort bolwerk gemaakt tegen het Jeune Théâtre. Theatermakers van die generatie konden er niet in, er was geen doorstroming mogelijk. Met de komst van Drouot als nieuwe directeur is dat grondig veranderd: voor het eerst konden ook mensen als Dezoteux en Sirieul er regisseren, dat betekende een kleine revolutie. Dit seizoen heeft Drouot ook de produktie *Le géomètre et le messager* van Isabelle Pousseur mogelijk gemaakt, misschien wel de meest interessante regisseur van de nieuwe lichte. Dat zijn totaal nieuwe initiatieven voor het TNB. Er is ook geen vast gezelschap meer. Drouot

heeft alles gezet op coproducties, o.a. via de 'Convention Théâtral Européen', waar ook het Schillertheater, Comédie St-Etienne, de KNS, de Haagse Comedie, e.a. bij betrokken zijn. Dat interesseerde Huisman niet: hij concentreerde alles op de introductie van toneel bij het grote publiek, de oude idee van populair theater."

Het Théâtre National torent hoog boven de andere gezelschappen. Qua subsidie, het krijgt 1/5de van alle toneelgelden, maar ook qua kwaliteit, al blijft het voor Vlaamse toeschouwers toch allemaal erg oubollig. Maar toch lang niet zo tanterig als het Théâtre du Parc: aan het eind van de negentiende eeuw het mekka voor creaties van het nieuwe repertoire (Ibsen, Maeterlick), is het intussen samen met zijn publiek ingedut voor klassiek repertoire in pralerige regie. Maar als je echt terug wil gaan naar de negentiende eeuw, moet je naar Comédie Claude Volter dat gespecialiseerd is in

'L'Etrange Mister Knight' (La Mandragore)